

- **Het is belangrijk dat de scheidsrechters alle drie de kolommen aandachtig lezen. Waarnemers en / of Secretaris / tijdwaarnemers wordt aangeraden ook de kolom voor de scheidsrechters te lezen.**

1. Het betreden van het doelgebied van de tegenstander door de aanvaller leidt tot een **uitworp door de doelverdediger** en niet tot een vrije worp.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>De reactie van de doelverdediger zal nu anders zijn dan in het verleden. Wanneer de bal in het doelgebied is kan nu de bal direct in het spel gebracht worden. Is de bal buiten het doelgebied dan dient de bal eerst in het doelgebied gebracht te worden en in het bezit van de doelverdediger komen. De tegenstander mag direct aan de doelgebiedlijn gaan staan maar mag niet verhinderen dat de bal de doelgebiedlijn passeert, m.a.w. niet hinderen bij het uitvoeren van de uitworp.</i>	<i>Om de spelers, trainers en publiek goed te informeren over verandering dient het juiste gebaar gemaakt te worden, namelijk gebaar nr. 8 in plaats van gebaar nr. 1. Aandacht voor het incorrect storen van de uitvoering van de uitworp door de doelverdediger, vooral bij een snelle uitvoering.</i>	<i>Na het fluitsignaal van de scheidsrechter is het team van de doelverdediger in balbezit en de bal is pas weer in het spel nadat de uitworp heeft plaatsgevonden</i>

2. Wanneer de bal het plafond raakt (of een attribuut dat aan het plafond hangt) wordt een **inworp in plaats van een vrije worp** gegeven. De inworp wordt genomen door de tegenstander van het team welke het laatste de bal aanraakte. De inworp dient genomen te worden op een plaats op de dichtstbijzijnde zijlijn welke het dichtst ligt bij de plaats waar de bal het plafond o.i.d. raakte.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>De speler dient naar de, ten opzichte van de plaats waar de bal het plafond of attribuut raakte, dichtstbijzijnde zijlijn te gaan om daar de inworp te nemen zonder dat hij op het fluitsignaal van de scheidsrechter hoeft te wachten.</i>	<i>Gebruik het gebaar nr. 7 (inworp en richting) en geef de positie aan de zijlijn aan waar de inworp genomen dient te worden. Omdat het vrijwel onmogelijk is de exacte positie te bepalen is enige tolerantie gewenst. Behalve wanneer er een onevenredig voordeel behaald wordt of wanneer de positie welke ingenomen wordt absoluut verkeerd is.</i>	<i>Attent zijn op het feit wanneer op dit specifieke moment een team time-out aangevraagd wordt. Hou in gedachte welk team de inworp heeft.</i>

3. Het automatisch toekennen van een time-out bij het toekennen van een 7-meterworp is in de officiële spelregels veranderd. De scheidsrechters dienen zich bij de beslissing of zij een time-out geven te laten leiden door de gangbare overwegingen (bijv. Wisselen van de doelverdediger). **Het Verbondsbestuur heeft besloten om de officiële spelregel in deze kwestie te volgen, m.a.w. de verplichte time-out bij het geven van een 7-meterworp bij ere- en eerste divisiewedstrijden) komt te vervallen!**

A. Situatie voor ere- en eerste divisie:

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
-	-	-

B. Situatie in alle andere klassen:

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Als uw team haast heeft, reken dan niet op een time-out, maar zorg er voor dat uw team zo snel mogelijk klaarstaat om de 7-meterworp te nemen.</i></p> <p><i>Aan de andere kant, als u een time-out wilt vermijden, probeer dan niet te vertragen. Zoals al van toepassing, is het niet meer toegestaan van doelverdediger te wisselen als de werper klaar staat om de 7-meterworp te nemen.</i></p>	<p><i>Voordat u besluit om een time-out te geven, denk dan aan de stand en de resterende speeltijd. Realiseer u ook welk team de vertraging veroorzaakt. Het traag wisselen van een doelverdediger of het traag aanwijzen van de werper, leidt tot een time-out. Als u twijfelt, geef de time-out. Dit kan nooit in strijd zijn met de spelregels. De doelscheidsrechter moet dan gebaar 16 naar de tafel geven.</i></p>	<p><i>Denk niet dat er automatisch een time-out volgt bij een 7-meterworp beslissing. Wacht en kijk uit naar een mogelijke time-out beslissing door de scheidsrechters.</i></p>

4. Bij regel 8 is een toevoeging (commentaar) opgenomen waaruit blijkt dat overtredingen die op het eerste gezicht niet als ernstig worden gezien toch met een diskwalificatie bestraft dienen te worden. De letterlijke tekst: “Zelfs een **overtreding met zeer weinig fysiek contact** kan erg gevaarlijk zijn en zeer ernstige gevolgen hebben, als het moment van de overtreding zodanig is dat de tegenstander weerloos is en onverwacht wordt geraakt. Het risico voor de tegenstander en niet het ogenschijnlijke minimale lichaamscontact moet leidend zijn bij de bepaling of een diskwalificatie op zijn plaats is”.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer – Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Van de spelers wordt verwacht dat zij zich realiseren dat ook schijnbaar onbetekenend lichaamscontact een ernstig gevaar voor de gezondheid kan meebrengen. In de praktijk blijkt dat lichte overtredingen, in het bijzonder ten opzichte van spelers in sprong of loop, tot ernstige blessures kunnen leiden</i></p>	<p><i>De scheidsrechter moet niet alleen “oog hebben” voor de grote, zware overtredingen maar ook de “gemaskeerde” kleine overtredingen willen zien die gemaakt worden tegen spelers die dit niet aan kunnen zien komen. Bijvoorbeeld de kleine duw in de rug bij een break-out lopende speler. In dit soort gevallen is maar een maatregel van toepassing: rode kaart!</i></p>	

5. Wanneer een team in de laatste minuut van de wedstrijd het door hen gewenste resultaat bereikt heeft is het mogelijk dat zij “met alle mogelijke middelen, sportief of niet” dit resultaat willen verdedigen vooral wanneer deze (onsportieve) actie geen grote gevolgen meer heeft voor de speler die de overtreding maakt. Een diskwalificatie in de laatste minuut zou alleen gevolgen hebben voor de betreffende wedstrijd (**met uitzondering van de ere- en eerste divisie, waar een diskwalificatie ook het komende seizoen zal leiden tot een automatische schorsing voor de volgende wedstrijd**). Het is aan de scheidsrechter(s) om in deze voorkomende situatie alsnog hiervan melding via het wedstrijdformulier te maken om zodoende een tuchtrechtelijke behandeling in werking te zetten.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Nu het risico bestaat dat de speler een langere schorsing boven het hoofd hangt zal naar een andere, minder heftigere, oplossing gezocht moeten worden om de tegenpartij het scoren te beletten.</i></p>	<p><i>Vooraf in de gaten hebben hoelang er nog gespeeld moet worden en wat de stand in de wedstrijd is. Wanneer de overtreding met een 7-meterworp wordt bestraft kan de diskwalificatie als “normaal” worden afgehandeld en kan afgezien worden van de aanvullende verklaring op het wedstrijdformulier.</i></p>	<p><i>Deze situatie vraagt om bijzondere aandacht omdat bij een plotselinge time-out iedere seconde telt. Het kan noodzakelijk zijn om de scheidsrechters te informeren over de nog te spelen tijd, eventueel de tijd te corrigeren wanneer b.v. niet de juiste handeling op basis van het (fluit)signaal is toegepast.</i></p>

6. De regels zijn enkele jaren gelden zodanig aangepast dat de gebruikelijke **progressieve bestraffing** gedurende de wedstrijd ook gold voor gebeurtenissen buiten het speelveld. Echter werd vergeten te vermelden dat dit ook de pauze en andere onderbrekingen dient te gelden.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Misschien dat de spelers en trainer en altijd vanuit gingen dat de scheidsrechters in de pauze niet tot de "zware bestraffing (diskwalificatie) over zouden gaan, dit was immers de enige straf die toegepast kon worden. Nu kunnen de scheidsrechters onsportief gedrag direct progressief bestraffen waardoor wel tot een mogelijke uitsluiting over gegaan kan worden.</i>	<i>Het doel moet zijn om een consequente lijn te hanteren en niet tot "aanvullende" bestraffing over te gaan. Uitsluiting behoort nu tot de mogelijkheden welke reëler is. Nb: diskwalificatie in de pauze houdt nu in dat het betreffende team met één speler minder aan de tweede helft begint en na 2-minuten wordt het team weer gecompoteerd. De scheidsrechters informeren de secretaris - tijdwaarnemer!</i>	<i>Een uitsluiting in de pauze of tijdens een andere speeltijdonderbreking wordt net zo behandeld als alle andere uitsluitingen. Het is belangrijk de scheidsrechters te ondersteunen door duidelijk te communiceren (in woord en gebaar) richting het betreffende team zodat bij de spelhervatting het juiste aantal spelers op het speelveld staan.</i>

7. Er is nu een duidelijker toelichting op de situatie waarbij **een speler de bal met zijn voet of onderbeen stopt** of van richting veranderd. Een speler die zich zo gedraagt, dient progressief bestraft te worden (ook wanneer het de eerste keer is!). Wanneer het een reflexbeweging is (b.v. een speler sluit de benen wanneer geprobeerd wordt door zijn benen te schieten) of wanneer het been (als onderdeel van het lichaam) in de voorwaartse beweging van de speler t.o.v. zijn tegenstander de bal raakt.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Een speler dient, wanneer de bal zich in zijn richting begeeft, te waken voor het instinctmatige inzetten van hun been om de bal af te weren.</i>	<i>Als altijd; er dient geen bestraffing plaats te vinden wanneer de bal voet of onderbeen raakt wanneer de voet of het onderbeen niet bewogen wordt.</i>	

8. **Onderbreekt de tijdwaarnemer (of waarnemer) het spel** met een fluitsignaal of zoemer dan **dient gelijktijdig de tijd stopgezet te worden**. Men dient dus niet meer te wachten op het time-out teken van de scheidsrechters. De reden van de onderbreking speelt geen rol. Alle beslissingen van de scheidsrechters na het fluitsignaal van de tijdwaarnemer (of waarnemer) met uitzondering van persoonlijke bestraffingen, zijn ongeldig!

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Mogelijkerwijs gaat het spel na de onderbreking door de tijdwaarnemer gewoon verder omdat zowel scheidsrechters als spelers het signaal niet gehoord hebben. Dit kan tot situaties leiden waarbij de verdediger denkt dat het spel onderbroken is maar de aanvaller doorspeelt. Ook rekening houden met het feit dat een overtreding, gemaakt na het fluitsignaal (progressieve bestraffing) gewoon telt!</i></p>	<p><i>De scheidsrechters moeten alert zijn op de signalen van de tijdwaarnemer en snel het spel onderbreken. De reden van de onderbreking duidelijk aangeven en eventuele bestraffingen moeten helder worden toegepast. Samen met de secretaris en tijdwaarnemer wordt de plaats bepaald vanwaar het spel hervat wordt.</i></p>	<p><i>De tijdwaarnemer moet instinctief de tijd aanhouden wanneer hij fluit of de zoemer laat gaan. Tegelijkertijd dient hij zich te vergewissen of zijn signaal door de scheidsrechters is gehoord. Is dit niet het geval dan dient hij drastische maatregelen te nemen om de aandacht van de scheidsrechters te trekken. Nogmaals (harder) fluiten, handsignalen, opstaan of indien zelfs nodig het betreden van het speelveld zijn enkele mogelijkheden. De secretaris en tijdwaarnemer dienen (indien door de scheidsrechters gevraagd) te assisteren bij het bepalen van de plaats op het speelveld waar het spel hervat dient te worden.</i></p>

9. Er is in de spelregels nu ook aangegeven **hoe een vrije worp genomen dient te worden genomen nadat de speeltijd is verstreken** en een directe worp op doel nog de enige mogelijkheid is om wellicht tot scoren te komen. De bedoeling hiervan is om tot een snellere uitvoering te komen en te voorkomen dat onnodig tijdverlies gaat ontstaan door allerlei “theater” (camoufleren van de worp) van het team dat de vrije worp moet uitvoeren. Medespelers van de werper dienen 3-meter afstand van hem te bewaren en mogen ook geen “scherm” voor de werper vormen. Het team van de werper mag één speler vervangen, het verdedigende team mag geen spelers meer wisselen. De scheidsrechters dienen er voor te zorgen dat de vrije worp snel en op de juiste plaats wordt genomen.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Diegene die de vrije worp moet nemen dient zich zo snel mogelijk naar de positie te gaan waar de vrije worp genomen dient te worden en zijn medespelers dienen de juiste afstand t.o.v. hem in te nemen. De werper moet wachten op het fluitsignaal van de scheidsrechter. Het opzettelijk vertragen van de uitvoering van de worp wordt als onsportief gedrag aangemerkt, behalve wanneer de werper wordt gewisseld. Ook het belemmeren van de uitvoering door de verdediging wordt als onsportief gedrag aangemerkt. Omdat de verdedigende partij niet mag wisselen is er geen aanleiding om te wachten totdat de verdediging “klaar” staat.</i></p>	<p><i>Er is geen reden meer om te wachten met het laten uitvoeren van de vrije worp. Het team dat de vrije worp krijgt moet snel bepalen wie de vrije worp gaat nemen, de eventuele spelerswissel onmiddellijk uitvoeren en direct nadat deze speler de bal heeft en de juiste positie heeft ingenomen moet het sluitsignaal klinken. Let op dat de medespelers van de werper ook de juiste positie hebben ingenomen! Wanneer de verdediging het voorgaande probeert te vertragen dan dienen de scheidsrechters in te grijpen (onsportief gedrag). Wanneer de doelverdediger van de verdedigende partij geblesseerd is geraakt moet hij het speelveld onmiddellijk verlaten en direct vervangen worden. Iedere andere spelerswissel door de verdediging is niet toegestaan. Zodra een speler probeert het speelveld te betreden zal dit leiden tot vermindering van het aantal spelers op het speelveld (wisselfout).</i></p>	<p><i>Waarnemers en/of tijdwaarnemers hebben geen verdere taak meer dan alleen de scheidsrechters te ondersteunen voor wat betreft mogelijke wisselfouten. Beide teams kunnen door de tafelofficials geïnformeerd worden en deze officials houden datgene in de gaten wat mogelijkwijs aan de aandacht van de scheidsrechters ontsnapt. Het kan handig zijn om bij een dergelijke vrije worp snel het aantal spelers welke zich op het speelveld bevinden te noteren om eventuele discussies achteraf te voorkomen.</i></p>

10. Het is nu ook geregeld dat **de kleur van het shirt van alle spelers** die als doelverdediger ingezet kunnen worden gelijk dient te zijn. Deze regel is ook van toepassing in de situatie waarin (bijvoorbeeld tegen het einde van de wedstrijd) de doelverdediger plaats maakt voor een veldspeler.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Dit vraagt om aandacht voordat de wedstrijd begint. Het moet zeker zijn dat het shirt wat een mogelijke veldspeler, die voor de doelverdediger het veld inkomt, aantrekt gelijk is aan het shirt van de (andere) doelverdediger(s).</i>	<i>Het controleren van de shirts dient in eerste instantie door de tafelofficials gedaan te worden maar ook de scheidsrechters dienen hier attent op te zijn. Wanneer een speler die de doelverdediger vervangt niet het juiste shirt draagt dient het spel onderbroken te worden en dient de ingewisselde speler van shirt te wisselen. Het spel wordt hervat met een vrije worp voor de tegenpartij maar er wordt geen persoonlijke straf opgelegd. (Loopt een doelverdediger het speelveld op in dezelfde kleding als de veldspelers dan is dit wel iets anders; dit is een wisselfout en deze dient dan conform de regels bestraft te worden.</i>	<i>Het is taak van de tafelofficials om problemen met betrekking tot de kleding te voorkomen. Wanneer een speler klaar staat om de doelverdediger te vervangen maar de kleding is niet in orde dan dient men het wisselen te voorkomen. Heeft de wissel al plaatsgevonden dan dient men het spel onmiddellijk te onderbreken en de scheidsrechters in te lichten.</i>

11. Zichtbare **piercings** worden nu expliciet in de spelregels genoemd. Het wordt toegestaan wanneer ze degelijk zijn afgeplakt (zoals b.v. oorbellen). Piercings welke niet zichtbaar zijn (onder de kleding of in de mond) vallen niet onder deze regel.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>De teamverantwoordelijken dienen de spelers voor de wedstrijd hier op attent te maken en te controleren.</i>	<i>Een controle van de spelers tijdens de warming-up wordt aangeraden om problemen tijdens de wedstrijd te voorkomen. Wanneer je tijdens de wedstrijd constateert dat een piercing (niet afgeplakt) aanwezig is dan dien je de speler, bij voorkeur bij een spelonderbreking, naar de kant te sturen, om het probleem daar op te lossen. Lukt het niet bij een speeltijdonderbreking dan kan ook tijdens de wedstrijd de speler naar de kant gestuurd worden.</i>	<i>De tafelofficials dienen de scheidsrechters gedurende de wedstrijd te helpen bij het voortdurend controleren van de aanwezigheid van (niet afgeplakte) piercings. (en andere sieraden die gevaar kunnen opleveren).</i>

12. Het mag wel, maar het is niet meer officieel nodig om een **aanvoerder** (incl. armband) te hebben die de toss voor aanvang van de wedstrijd voor zijn rekening neemt. Iedere speler of teamofficial mag dat nu doen.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Het was al geregeld dat de teamverantwoordelijke diegene was die contact met de tafelofficials en/of de scheidsrechters kon hebben. Het hebben van een aanvoerder, officieel of niet, wordt niet afgeraden maar wel wordt duidelijk gemaakt dat voor deze persoon geen officiële taken meer zijn weggelegd.</i></p>	<p><i>De scheidsrechters vragen de beide teamverantwoordelijken wie namens hun team bij de toss aanwezig dient te zijn. De keuze van de teamverantwoordelijke wordt door de scheidsrechter geaccepteerd.</i></p>	

13. Wanneer een speler, die niet op het wedstrijdformulier staat, het speelveld betreedt (en zodoende niet speelgerechtigd is) dient dit tot **progressieve bestraffing van de teamverantwoordelijke** te leiden. De betreffende speler wordt alleen bestraft wanneer er sprake is van een wisselfout, m.a.w. hij betreedt het speelveld als achtste speler of maakt een overtreding nadat hij het speelveld heeft betreden.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>De teamverantwoordelijke dient bijzondere aandacht te hebben voor de namen van de spelers op het wedstrijdformulier en zeker weten dat spelers die nadat het formulier is ingevuld ook op het formulier worden bijgeschreven.</i></p>	<p><i>Wanneer de secretaris ingrijpt omdat een speler die het veld inloopt niet op het wedstrijdformulier staat wordt eerst de teamverantwoordelijke progressief bestraft, waarbij de straf afhankelijk is van eerder gegeven straffen aan de teamofficials. Het spel wordt in principe hervat met een vrije worp voor de tegenpartij behalve wanneer tot een 7-meterworp werd besloten.</i></p>	<p><i>Hier ligt een preventieve taak voor de tafelofficials wanneer zij constateren dat spelers met rugnummers die niet op het wedstrijdformulier staan, plaatsnemen op de bank of zich voorbereiden om aan het spel deel te nemen. Attendeer de teamverantwoordelijke op de omissie! Wanneer de betreffende speler toch het speelveld oploopt dient onmiddellijk het spel stilgelegd te worden. Samen met de teamverantwoordelijke wordt de situatie opgelost en de speler wordt op het wedstrijdformulier bijgeschreven.</i></p>

14. De teamverantwoordelijke moet zeker weten dat zich, nadat de wedstrijd is begonnen, alleen speelgerechtigde spelers en teamofficials in de wisselruimte bevinden. Overtredingen tegen deze regel dient te leiden tot progressieve bestraffing van de teamverantwoordelijke.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>De teamverantwoordelijke (of één van zijn collega's) dient de aanwezigheid van spelers en officials in de wisselruimte constant in de gaten te houden</i>	--	<i>De waarnemer en/of Secretaris / tijdwaarnemer moeten beide wisselzones goed controleren voor de wedstrijd begint. Dit om te trachten problemen te voorkomen.</i>

15. Verduidelijking: **Het met toestemming van de scheidsrechters betreden van het speelveld door een teamofficial** (of een andere speler) blijft toegestaan om een geblesseerde speler te verzorgen, maar wanneer deze personen zich in het veld gaan bemoeien met scheidsrechters of met de spelers van de tegenpartij of wanneer zij de eigen spelers aanwijzingen geven dan is er sprake van onsportief gedrag.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Personen die het speelveld betreden dienen zich op de blessurebehandeling te concentreren. De verleiding is groot om (ondertussen) ook contact met de tegenstander en/of scheidsrechters te zoeken en te bekritisieren. Dit is echter verboden.</i>	<i>De scheidsrechters dienen zich in deze vaak emotionele situatie preventief te handelen. In eerste instantie dienen de scheidsrechters door woord en/of gebaar duidelijk te maken dat toenadering niet geaccepteerd wordt. Gaat men, ondanks deze waarschuwingen, toch verder dan dient progressief bestraft te worden.</i>	<i>De tafelofficials controleren dat geen andere speler of official het speelveld oploopt. Gebeurt dit wel dan dienen zij de scheidsrechters te informeren. Zij grijpen in principe niet in wanneer in deze situatie op het speelveld een overtreding plaatsvindt behalve wanneer de waarnemer de mening is toegedaan dat ondersteuning van de scheidsrechters noodzakelijk is. Maar dan ligt het accent in eerste instantie toch nog in de preventieve sfeer.</i>

16. Ter verduidelijking: wanneer een **speler het speelveld buiten de wissellijnen verlaat** en daar geen enkel voordeel uit wil behalen dan moet dit niet gezien worden als onsportief gedrag. Bijvoorbeeld wanneer een handdoek of een waterfles wordt gepakt (naast de of achter het doel). Maar ook wanneer een speler bij een tijdelijke uitsluiting op "sportieve wijze" het speelveld buiten de wissellijnen verlaat.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Toch moeten de spelers proberen zo min mogelijk het speelveld te verlaten om zo misverstanden te voorkomen</i>	<i>De scheidsrechters dienen zich niet op dit "wisselgedrag" te concentreren. Wanneer een tijdelijk uitgesloten speler zonder protest het speelveld verlaat buiten de wissellijnen dan is er geen aanleiding om hem te corrigeren en/of te bestraffen</i>	<i>De officials aan de wedstrijdtafel dienen zich op de werkelijke wisselfouten te concentreren. Hetzelfde geldt voor het betreden van het speelveld. Onschuldige handelingen moeten niet als onsportief gedrag worden uitgelegd.</i>

17. Met de **aankomst van het team** (spelers en officials) op de speellocatie **begint het toezicht van de scheidsrechters** op het gedrag van het team. Gedrag dat normaliter ook tijdens de wedstrijd bestraft zou worden dient ook nu (voorafgaande aan de wedstrijd) bestraft te worden. De mogelijkheden zijn een waarschuwing of diskwalificatie. Soms is het voor de scheidsrechters niet duidelijk of de speler en/of official wel op het wedstrijdformulier komt te staan. In het meest extreme geval wordt dit pas na aanvang van de wedstrijd duidelijk. Deze straffen voor overtredingen voorafgaande aan de wedstrijd kunnen op elk moment gedurende de wedstrijd worden opgelegd, indien de schuldige persoon wordt herkend als deelnemer aan de wedstrijd en dit op het moment van het incident niet mogelijk was. Een op deze wijze met “terugwerkende kracht” gegeven diskwalificatie leidt niet tot een 2-minuten straf, zoals dit ook het geval zou zijn geweest als de diskwalificatie reeds voor aanvang van de wedstrijd was gegeven. Een gele kaart wordt niet meer gegeven na aanvang van de wedstrijd, als de speler of de official (of een andere official van dat team) reeds een gele kaart hebben gehad.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Het advies aan de spelers en de officials is natuurlijk om iedere confrontatie voor aanvang van de wedstrijd te vermijden en er niet vanuit te gaan dat men niet bestraft kan worden.</i>	<i>Wanneer er sprake is van een overtreding richting de scheidsrechters (voorafgaande aan de wedstrijd) dan dienen de scheidsrechters al het mogelijke te doen om, voordat de wedstrijd begint, er achter te komen of de betreffende speler en/of official op het wedstrijdformulier vermeld gaat worden. Zodoende is het mogelijk de straf nog voordat de wedstrijd is begonnen uit te spreken. In geval van een diskwalificatie kan het betreffende team de speler/official nog vervangen.</i>	<i>De tafelofficials spelen in deze situatie vrijwel geen enkele rol. De scheidsrechters kunnen bij het identificeren van een speler/official wel om ondersteuning vragen wanneer de constatering na het begin van de wedstrijd heeft plaatsgevonden. Wel dient de wedstrijdtafel in de gaten te houden dat de ‘uitzonderingsregel’ gehanteerd wordt: geen tijdelijke uitsluiting tegelijk met een rode kaart en geen aanvullende gele kaart wanneer een speler of teamofficial deze al heeft ontvangen.</i>

18. Regel 15 is beter geredigeerd voor wat betreft de consequenties van overtredingen die worden begaan voordat een toegekende worp (vrije worp, 7-meter worp, inworp, uitworp, beginworp e.d.) is uitgevoerd, zowel gedurende de uitvoering van de worpen die niet worden voorafgegaan door een fluitsignaal van de scheidsrechter, als voor worpen die wel worden voorafgegaan door een fluitsignaal van de scheidsrechters. In het laatste geval leidt dit over het algemeen tot balverlies voor het uitvoerende team. In de andere gevallen wordt er over het algemeen gecorrigeerd en opnieuw begonnen met de uitvoering van de worp.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Wachten op het fluitsignaal van de scheidsrechter en in een dergelijke situatie geen risico nemen. Behalve bij de beginworp, kijk uit voor handelingen tussen het fluitsignaal en de uitvoering van de worp.</i>	<i>Voordat actie ondernomen wordt dient men zeker te weten of men gefloten heeft of niet. Wanneer er niet gefloten is en het team verliest toch direct de bal dan dient men verder te laten spelen.</i>	

19. Ter verduidelijking: de speler mag bij de uitvoering van een 7-meterworp tot **maximaal één meter achter de 7-meterlijn** staan, wellicht om bij het nemen van de worp het risico van overschrijden te vermijden. Dit heeft echter geen effect op de positie die andere spelers in mogen nemen.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>De speler die de 7-meterworp neemt moet achter de één meter lange 7-meterlijn staan en niet rechts of links hiervan.</i>	<i>Zoals ook in het verleden meer op "springbewegingen" letten.</i>	

20. De regels zeggen duidelijk, dat een werper de bal na uitvoering van een beginworp, inworp, vrije worp of 7-meter worp, weer mag **aanraken als de bal de doellat of doelpaal van het doel van de tegenstander** heeft geraakt, zelf wanneer hij niet door een andere speler wordt aangeraakt. Dit commentaar werd gemist in de overeenkomstige regels voor de uitworp. Dit is nu verholpen, zodat een doelverdediger weet, dat hij de bal ongestraft mag aanraken als deze in het uitzonderlijke geval bij een uitworp bij hem terugkomt na alleen de doellat of doelpaal van het doel van de tegenstander te hebben geraakt.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Geen verder commentaar</i>	<i>Geen verder commentaar</i>	<i>Geen verder commentaar</i>

21. Het **maximale aantal spelers wordt nu ook in de spelregels op 14 gebracht**. Bij alle IHF en EHF evenementen waren al 14 spelers toegestaan, terwijl in de spelregels nog steeds een maximum van 12 gold. Dit is nu aangepast.
Het aantal teamofficials bedraagt maximaal 4.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Geen verder commentaar</i>	<i>Geen verder commentaar</i>	<i>Geen verder commentaar</i>

Tot zover het commentaar op de wijzigingen welke op 1 augustus 2005 ingaan. Echter in de periode van 2002 tot en met 2004 zijn er reeds een aantal wijzigingen geïntroduceerd middels toelichtings- en verduidelijkingsbrieven, die nog niet in de spelregels waren verwerkt. Coaches/spelers, scheidsrechters, waarnemers/tafel officials moeten met deze wijzigingen bekend zijn, maar een aantal zal hierna als herinnering toch nog van enig commentaar worden voorzien. Daarnaast zijn een aantal wijzigingen in het spelregelboekje van 2005 slechts tekstwijzigingen en geen regelwijzigingen, maar enkele van deze tekstwijzigingen hebben reeds vragen opgeroepen, die hierna worden beantwoord.

22. Met ingang van 2001 is **de definitie van de uitworp gewijzigd**, zodat ook die situaties waarbij de bal door de doelverdediger wordt gevangen of wordt opgeraapt in het doelgebied onder de definitie vallen. Er werd de nadruk op gelegd dat de bal niet meer in het spel is als de doelverdediger de bal in het doelgebied vast heeft. De bal is in het bezit van het team van de doelverdediger en het is aan geen andere speler toegestaan om de bal aan te raken. Deze laatste zin geldt ook voor die gevallen dat de bal in het doelgebied stil ligt of er doorheen rolt. Echter in die gevallen is de bal nog wel in het spel. Over het algemeen is dit verschil niet zo belangrijk. Echter het maakt wel een verschil als het team van de doelverdediger op dat moment een overtreding begaat. Als de bal “niet meer in het spel is” wordt er hervat met een uitworp, maar als de bal “nog in het spel is” dan zal de overtreding waarschijnlijk leiden tot balverlies en derhalve een vrije worp voor de tegenstander.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
--	<i>Als er vanaf de tafel wordt gefloten voor een wisselfout, dan dienen de scheidsrechters zeker te weten of de bal op dat moment nog “in het spel” was of “niet in het spel”, op het moment dat het fluitsignaal klonk. “In het spel” of “niet in het spel” heeft verschillende consequenties bij het hervatten van de wedstrijd. Hetzelfde geldt als de scheidsrechters fluiten voor onsportief gedrag van een ploeggenoot van de doelverdediger.</i>	<i>Speciaal wanneer de “tafel” het initiatief neemt om het spel te onderbreken, moet zij in staat zijn om de scheidsrechters te helpen voor wat betreft de juiste positie van de bal (op de vloer of in de handen van de doelverdediger) op het moment van het fluitsignaal.</i>

23. Het is geen nieuwe interpretatie, maar er wordt nu uitdrukkelijk toegelicht wat er gebeurt als een speler **een definitieve uitsluiting krijgt voor gewelddadigheid, wanneer hij juist daarvoor een 2-minuten straf heeft ontvangen** (of er reeds één uitzit) of een 2-minuten straf heeft veroorzaakt. In dergelijke gevallen wordt de tijdelijke uitsluiting ingebouwd in de definitieve uitsluiting en speelt het team gewoon de rest van de wedstrijd met een speler minder op het veld.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
--	<i>De scheidsrechters moeten duidelijk zijn over het feit dat het effect van elke voorgaande straf weg is.</i>	<i>De voorgaande straf blijft beschreven op het wedstrijdformulier, maar elke straftijd op het scorebord of strafkaart moet gewijzigd worden, zodat de overblijvende indicatie aangeeft dat er zich één speler minder op het speelveld mag bevinden.</i>

24. Het was altijd al toegestaan om **de bal te spelen terwijl men op de grond lag, zat of knielde**. Echter het voorschrift dat bij de uitvoering van een toegekende worp (vrije worp, 7-meter worp, beginworp, inworp, uitworp e.d.) de werper met een deel van de voet permanent contact moet houden met de vloer, heeft voor twijfel gezorgd of deze toegekende worpen ook vanuit liggende, zittende of knielende positie mochten worden uitgevoerd.. Het antwoord is, dat er nergens in de spelregels staat dat dit is verboden, zolang een deel van de voet permanent contact houdt met de vloer. Dit is in het bijzonder van belang wanneer een speler, wellicht tengevolge van een overtreding, op de grond ligt en kans ziet om de vrije worp sneller vanuit deze liggende positie uit te voeren. Dit is natuurlijk geheel in de geest van het spel.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Het nemen van een toegekende worp dient alleen dan liggend, zittend of knielend genomen te worden, als de speler die de worp uitvoert zich reeds in deze positie bevindt. Als een speler denkt dat hij op de grond moet gaan liggen om bijvoorbeeld zo een 7-meter worp uit te voeren, zal hij worden bestraft voor onsportief gedrag.</i>	<i>Situaties waarbij liggend, zittend of knielend een toegekende worp wordt genomen, zullen over het algemeen zeer snel gaan en de scheidsrechters moeten dan ook in die situaties slechts letten op het feit of de worp op de juiste plaats wordt genomen en of het contact met de vloer door een deel van de voet gehandhaafd blijft.</i>	--

25. Er moet worden gewaarborgd, dat het ingrijpen **van toeschouwers middels fluitsignalen** niet tot succes leidt. Analoog hieraan dient een team ook niet bestraft te worden als gevolg van een volkomen onverwachte gebeurtenis (bijvoorbeeld een plotselinge stroomstoring) op een kritiek moment. Daarom geldt, dat als de wedstrijd vanwege dergelijke externe oorzaken moet worden stilgelegd en er op dat moment een vrije doelkans verloren gaat, spelregel 14:1c zodanig is uitgebreid dat de scheidsrechters de mogelijkheid hebben om een 7-meter worp te geven. Echter het tegenovergestelde kan zich ook voordoen, bijvoorbeeld als een verdediger zodanig reageert op een extern fluitsignaal, dat een vrije doelkans ontstaat die anders niet was ontstaan, dan dient het spel te worden onderbroken. Aanvallers en verdedigers dienen in dit soort gevallen op gelijke wijze te worden behandeld.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
--	<i>De scheidsrechters moeten er zeker van zijn, dat er sprake is van een vrije doelkans, daarbij de positie van alle spelers in ogenschouw nemend. Als er vanuit het publiek een fluitsignaal klinkt en de speler stopt daardoor zijn aanvallende actie, dient hij het voordeel van de twijfel te krijgen.</i>	<i>De "tafel" moet de scheidsrechters ondersteunen doormiddel van hun eigen observaties, in situaties waarbij de scheidsrechters het externe fluitsignaal, dat de aanvaller deed stoppen, niet duidelijk hebben gehoord.</i>

26. Aan een teamofficial of een speler **is het toegestaan om de wisselzone te verlaten** voordat de wedstrijd is afgelopen, zonder hiervoor toestemming te vragen. Echter plaatsnemen tussen de toeschouwers of elders betekent niet dat de betrokkene zich buiten de controle van de scheidsrechters bevindt c.q. aan de controle van de scheidsrechters kan onttrekken. Elk wangedrag blijft strafbaar. Ook verliest een teamofficial elk recht om zijn team te coachen of bij te staan als hij de wisselzone verlaat.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Officials en spelers moeten zoveel mogelijk vermijden de wisselzone te verlaten, tenzij dit absoluut noodzakelijk is. Een speler die niet meer aan de wedstrijd deel kan nemen mag elders plaatsnemen, maar elke vorm of neiging tot wangedrag, bij het vertrek of op de nieuwe plaats, dient te worden voorkomen</i>	<i>De scheidsrechters komen slechts dan in actie, als een teamofficial tracht het team te coachen vanaf een foute positie of wanneer een speler of teamofficial zich misdragen waar dan ook. In die gevallen moeten de scheidsrechters de betrokkene opdragen om naar de wisselzone te komen teneinde te worden bestraft.</i>	<i>Waarnemers en "tafel officials" moeten proberen waar te nemen als iemand vanuit de wisselzone een positie elders inneemt. Dit voornamelijk om de scheidsrechters te helpen bij de waarneming van elke neiging tot ongepast gedrag. Als contact met de verantwoordelijke teamofficial niet het gewenste positieve effect heeft moeten de scheidsrechters op de hoogte worden gesteld.</i>

27. Het is spelers niet toegestaan om de **ruimte buiten het speelveld te gebruiken, om hier tactisch voordeel uit te halen**. Een speler mag niet buiten het veld langs de zijlijn rennen om zo ruimte te hebben om met de bal een verdediger te passeren. Dit leidt tot een vrije worp. Een speler mag ook niet buiten het speelveld gaan staan om op deze wijze meer ruimte te hebben om in te starten. In dit laatste geval zullen de scheidsrechters de speler vertellen om op het speelveld te blijven. Als hij dit weigert of het gebeurt nogmaals zal dit een vrije worp tot gevolg hebben.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<i>Er is een groot verschil tussen het "onschuldig" verlaten van het speelveld (zie onder 16) of door de snelheid niet meer kunnen stoppen aan de ene kant en het opzettelijk verlaten van het speelveld om hieruit voordeel te behalen aan de andere kant. Zorg dat je als speler je bewust bent van je positie bij de zijlijn om zo problemen te voorkomen. Zorg er voor dat de instructies van de scheidsrechters worden opgevolgd.</i>	<i>Een onderscheid moet worden gemaakt tussen situaties waarbij een speler door zijn snelheid niet meer kan stoppen voor hij de zijlijn overschrijdt en berekende acties om buiten de zijlijn te lopen of op de bal te wachten om hieruit voordeel te behalen. In het laatste geval dienen de scheidsrechters met duidelijke gebaren (of met de stem), zodat het de speler niet kan ontgaan, de speler duidelijk te maken op het speelveld terug te keren. De nadruk dient te liggen op preventie.</i>	--

28. Enkele verfijningen betreffende het gebruik van het “**waarschuwingssignaal**” voor **passief spel** zijn de afgelopen jaren geïntroduceerd. Zo moet het signaal permanent worden getoond (ook na een vrije worp voor het balbezittende team) totdat de aanval voorbij is of tot aan het moment dat het waarschuwingssignaal niet langer van toepassing is. De toepassing vervalt in het geval een teamofficial of een speler van het verdedigende team progressief wordt bestraft, of de bal na een schot op het doel terugkomt bij de aanvallers en daarbij het doel of de doelverdediger heeft geraakt. In die gevallen wordt aan het balbezittende team een nieuwe opbouwfase toegestaan.

Ook werd er nadrukkelijk gesteld, dat het vertragen van de uitvoering van toegekende worpen (vrije worp, 7-meter worp, inworp, uitworp, beginworp e.d.) gezien moet worden als een vorm van passief spel. In het bijzonder het vertragen van het nemen van een beginworp, een uitworp of een vrije worp. Bij het eerste maal constateren geven de scheidsrechters een vermaning, maar daarna zal dit gedrag een direct waarschuwingssignaal voor passief spel tot gevolg hebben. De uitzondering hierop is, dat als het tijdstip in de wedstrijd (en de stand op dat moment) zodanig is dat in plaats van een vermaning of waarschuwingssignaal een time-out een meer dringende en meer geschikt antwoord is.

Trainer en spelers	Scheidsrechters	Waarnemer - Secretaris / tijdwaarnemer
<p><i>Ben je bewust van de details betreffende het waarschuwingssignaal, zodat je hiermee zowel in offensieve zin als in defensieve zin je er je voordeel mee kunt doen. Geloof niet, dat een beginworp, of een vrije worp een mogelijkheid is om zonder risico het spel te vertragen. Een direct waarschuwingssignaal voor passief spel geeft meestal veel druk.</i></p>	<p><i>Zorg er voor dat je reageert en je arm naar beneden doet in die situaties, dat het waarschuwingssignaal vervalt en waarborg dat het aanvallende team een kans krijgt voor een nieuwe opbouwfase. Wanneer je je opmaakt om tot actie over te gaan, nadat je het waarschuwingssignaal hebt gegeven, zorg er dan voor dat daarvoor het goede moment kiest. Tracht te voorkomen dat je voor de vrije worp blaast juist op het moment dat het team eindelijk een schot op het doel geeft. Onthoudt, dat je ook een time out kan geven in plaats van gebaren en het waarschuwingssignaal, bij het vertragen bij de uitvoering van worpen, zeker in die situaties dat elke seconde telt, bijvoorbeeld tegen het einde van de wedstrijd of bij een gelijkopgaande score.</i></p>	<p><i>Wees alert op de gebruikelijke tactiek om een team time out aan te vragen op het moment dat het waarschuwingssignaal voor passief spel wordt gegeven. Wees je ervan bewust dat dit ook vaak het moment is dat er plotseling een schot op het doel wordt gegeven, wellicht vlak voordat de groene kaart wordt afgegeven. Zorg er voor dat je zeker weet wie balbezit heeft voordat je fluit.</i></p>